

Nota edytorska

Zasady edycji dokumentów w niniejszym tomie oparliśmy na instrukcji wydawniczej opracowanej specjalnie na potrzeby całej serii *Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy*.

Kolejne dokumenty zostały poprzedzone nagłówkiem zawierającym podstawowe informacje o danym dokumencie: datę i miejsce jego powstania, imię i nazwisko autora, tytuł, charakter dokumentu oraz krótki regest.

Treść poszczególnych dokumentów podajemy w całości i generalnie w układzie oryginału, w wypadku tekstów obcojęzycznych w tłumaczeniu na język polski. Transkrypcje i tłumaczenia wykonano na podstawie oryginalnych akt ARG przechowywanych w AŻIH. Wyjątkiem jest edycja biuletynów „Oneg Szabat” z 12 kwietnia 1942 r., których tylko poważnie uszkodzone egzemplarze zachowały się w ARG, dlatego skorzystaliśmy z egzemplarzy tych dokumentów znajdujących się w AAN w bardzo dobrym stanie technicznym. Również do publikacji raportu „Gehenna Żydów polskich pod okupacją niemiecką” (dok. 67) jako podstawę wzięliśmy egzemplarz znajdujący się w AAN. Wiele dokumentów z niniejszego tomu zachowało się w więcej niż w jednym egzemplarzu (np. konspekty prac, raporty „Oneg Szabat”). Za podstawę edycji przyjęliśmy egzemplarz najmniej zniszczony, ale często sięgaliśmy do pozostałych wersji dokumentu, aby poprawnie podać tekst oryginału. Wszelkie oboczności tekstu, dopiski, odsyłacze autorskie itp. podajemy zawsze w przypisach.

W tekstach polskich przeprowadzono niezbędną modernizację pisowni, ograniczoną do korekty ortografii i interpunkcji. Generalnie zachowano konstrukcję graficzną tekstów i podkreślenia oryginalne. Ze względu na charakter opublikowanych tu materiałów zdecydowaliśmy się wprowadzić pewne modyfikacje, takie jak układ tabelaryczny, tam gdzie specyfika opisu na to pozwalała, np. w księdze kasowej czy w spisach materiałów archiwalnych ARG (dok. 6, 8). W spisach ewidencyjnych, które są dwu- i trójjęzyczne, zaznaczyliśmy kursywą przekłady fragmentów

zapisanych w oryginale w języku żydowskim, zwykłą czcionką zapisy po polsku, niemieckie zaś pozostawiliśmy w oryginale, tłumacząc ich treść w przypisach (dok. 8–10). Również tam, gdzie to było możliwe, rozwinęliśmy skróty pojawiających się w rękopisach nazw własnych (imion, nazwisk, nazw geograficznych, tytułów dokumentów itd.). Wydawało się to niezbędne dla lepszej czytelności edytowanych materiałów. Wszelkie uzupełnienia i uwagi wydawcy w tekstach dokumentów zostały podane w nawiasach kwadratowych, w tym numery kolejne stron oryginału. W wykazach imiennych ze względu na niejasność niektórych skreśleń zachowaliśmy je w tekście głównym, zamiast przenosić do przypisów, co w tym wypadku ułatwia czytelnikowi zapoznanie się z całą treścią dokumentu.

Jeżeli edytowany dokument ARG nie został spaginowany lub zawiera paginację nieaktualną, podawaliśmy w tomie numery skanu publikowanego tekstu. Zawsze jednak takie przypadki sygnalizujemy w przypisach. Także w przypisach umieściliśmy wszelkie informacje uzupełniające, komentarze oraz odesłania do wykorzystanych źródeł i literatury przedmiotu. W przypisach na początku rozdziału lub danego dokumentu informujemy o przyjętych w tym miejscu rozwiązaniach nietypowych.

Edycję dokumentu zamyka opis techniczny, na który składają się następujące informacje: w wypadku akt obcojęzycznych – imię i nazwisko tłumacza tekstu, a we wszystkich – sygnatura archiwalna nowa i stara, opis i stan techniczny akt, dane o wcześniejszych publikacjach, informacja, na podstawie jakiego egzemplarza dokonano edycji (jeżeli dokument zachował się w kilku wariantach).

W jednolity sposób zaznaczyliśmy ubytki i nieczytelności tekstu:

^a[...] ^a ubytek tekstu – brak jednego wyrazu,

^{aa}[...] ^{aa} ubytek tekstu – brak dwóch lub więcej wyrazów,

^b[...] ^b fragment nieczytelny – jeden wyraz,

^{bb}[...] ^{bb} fragment nieczytelny – dwa wyrazy lub więcej,

[...] fragment uszkodzony lub nieczytelny – fragment słowa.

Fragmety tekstu wymagające dodatkowych objaśnień zaznaczaliśmy literami ^{c-c}, ^{d-d} itd., a komentarz do nich umieszczaliśmy w przypisach. Przypisy odautorskie umieszczono w przypisach, poprzedzając je znakiem: □.

Położenie administracyjne miejscowości podajemy według podziału administracyjnego z okresu okupacji na podstawie wykazów: *Amtliches Gemeinde- und Dorfverzeichnis für das Generalgouvernement*¹ oraz *Ortsverzeichnis des Reichsgaues Wartheland*². Przeliczenia dat z kalendarza żydowskiego na gregoriański podajemy za serwisem internetowym http://calendar.zoznam.sk/jewish_calendar-pl.php. Do wielu informacji o osobach dotarliśmy za pośrednictwem serwisu <http://warszawa.getto.pl>, w przypisach powołujemy się jednak na podany w nim odsyłacz.

¹ *Amtliches Gemeinde und Dorfverzeichnis für das Generalgouvernement auf Grund der Summarischen Bevölkerungsbestandsaufnahme am 1. März 1943*, Krakau 1943.

² *Ortsverzeichnis des Reichsgaues Wartheland. Stand vom 1. Oktober 1941*, Poznań [1941].

Pisownię terminów związanych z religią i kulturą żydowską podajemy za autorami *Polskiego słownika judaistycznego*.

Wyjaśnienia terminów często powtarzających się w tekście umieściliśmy na końcu tomu. Tom uzupełniliśmy o indeksy osób i miejscowości oraz o bibliografię publikacji wykorzystanych przy opracowywaniu dokumentów.

* * *

Na zakończenie chcielibyśmy podziękować różnym osobom, dzięki którym mógł powstać niniejszy tom: paniom Sarze Arm, Aleksandrze Geller oraz Belli Szwarzman-Czarnocie za przetłumaczenie dokumentów z języka żydowskiego; panu Piotrowi Kendziorkowi za przetłumaczenie dokumentów niemieckich, panu Markowi Tuszewickiemu za pomoc w odczytywaniu rękopisów żydowskich, panu Tomaszowi Owczarkowi za sporządzenie wykresów i planów do dok. 64 i 68.